

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σχετικά με την ανάκληση των αδειών των δεξαμενών υγρών καυσίμων που υπάγονται στην οδηγία ΣΕΒΕΖΟ III και που είναι εγκατεστημένες στο Δήμο Περάματος

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ, ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΑΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΣΕΒΕΖΟ ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Με βάση τις προβλέψεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (οδηγία 2011/92, οδηγία 2010/75) επιβάλλεται να υπάρχει περιγραφή και η αξιολόγηση στη ΜΠΕ όλων των επικίνδυνων αέριων ρύπων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον, οι οποίοι προέρχονται από τις δεξαμενές καυσίμων, χημικών προϊόντων και ορυκτελαίων. Ωστόσο, όλες οι ΜΠΕ των τεσσάρων δεξαμενών (που υπάγονται στην οδηγία ΣΕΒΕΖΟ) δεν διαλαμβάνουν τίποτε σχετικό, αρκούνται απλώς στην παράθεση των νόμων που σχετίζονται με τα όρια εκπομπών. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι ΜΠΕ δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις της ως άνω νομοθεσίας.

Ειδικότερα, δεν υπάρχει καμία συγκεκριμένη και ποσοτικοποιημένη εκτίμηση της φύσης και των ποσοτήτων των αέριων ρύπων που εκπέμπονται από τις δεξαμενές καυσίμων (ιδίως SO_x NO_x, PM_{2.5}, PM₁₀) των οποίων η δράση είναι καρκινογόνος κυρίως για τα παιδιά, όπως επιβάλλεται από την οδηγία 2011/92 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Στην πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος Air pollution and children's health (2020) επισημαίνεται ότι τα παιδιά είναι ιδιαίτερα τρωτά στην ατμοσφαιρική ρύπανση που οφείλεται σε ρυπαντές όπως SO_x, NO_x, PM_{2.5}, PM₁₀. Ως σημαντικές επιπτώσεις αναφέρονται, το άσθμα, η μειωμένη λειτουργία των πνευμόνων, οι αναπνευστικές λοιμώξεις και οι αλλεργίες, όπως επίσης χρόνιες παθήσεις και θνησιμότητα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει τα επίπεδα έκθεσης του πληθυσμού και ιδίως των παιδιών να είναι σε πλήρη ευθυγράμμιση με τα επίπεδα που ορίζει η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Συγκεκριμένα, η ΠΟΥ σε έκθεσή της, (WHO global air quality guidelines, Particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀, ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide [2021]) ορίζει ποια είναι τα ανώτερα επίπεδα έκθεσης στους επικίνδυνους αέριους

ρύπους ώστε να προστατευθεί η ανθρώπινη υγεία (βλ., σελ. 4, Table 0.1. Recommended AQG levels).

Με βάση τα παραπάνω, οι ΜΠΕ των τεσσάρων δεξαμενών που υπάγονται στην οδηγία ΣΕΒΕΖΟ ΙΙΙ δεν εκπληρώνουν τους όρους της ως άνω περιβαλλοντικής νομοθεσίας κυρίως σε ό,τι αφορά τις παραλείψεις της εκτίμησης των επιπτώσεων των εκπομπών αέριων ρύπων στην υγεία του ανθρώπου και στο περιβάλλον, πολλώ δε μάλλον που η εγγύτητα των δεξαμενών με τις κατοικίες και τους δημόσιους χώρους συνάντησης των πολιτών είναι αναμφισβήτητη. Κατά συνέπεια, δεν γνωρίζουμε το εύρος του προβλήματος των εκπομπών επικίνδυνων αέριων ρύπων στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Κυρίως, όμως, δεν το γνωρίζει η αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή (ΥΠΕΝ) και, ως εκ τούτου, οι περιβαλλοντικές άδειες των εγκαταστάσεων των δεξαμενών εκδόθηκαν αυθαίρετα και παράνομα.

Η οδηγία 2008/50 για τον ατμοσφαιρικό αέρα επιβάλλει να υπάρχει εκτίμηση των επικίνδυνων αέριων ρύπων ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα στη συγκεκριμένη περιοχή μελέτης. Επίσης, η ως άνω ποιότητα συνδέεται άμεσα με τις επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία σε συνάρτηση με τις κατευθύνσεις του ΠΟΥ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μεθοδολογία εκτίμησης της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με τις προβλέψεις της οδηγίας 2008/50. Επισημαίνει, συγκεκριμένα ότι η εν λόγω εκτίμηση θα πρέπει να στηρίζεται σε δεδομένα παρακολούθησης και σε συγκεκριμένα μοντέλα που είναι κοινώς παραδεδεγμένα¹. Στις ΜΠΕ των τεσσάρων δεξαμενών καυσίμων δεν υπάρχουν δεδομένα παρακολούθησης σε συνδυασμό με επιστημονικά μοντέλα. Επιπλέον, οι ΜΠΕ πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την, κατά το δυνατόν, εξουδετέρωση οποιωνδήποτε σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Ωστόσο, σε καμία ΜΠΕ των τεσσάρων εγκαταστάσεων δεν υπάρχει κατάλογος συγκεκριμένων μέτρων μείωσης και περιορισμού των εκπομπών.

Μια άλλη σημαντική παράλειψη όλων των ΜΠΕ για τις τέσσερις δεξαμενές έχει να κάνει με το γεγονός ότι δεν έγινε εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων των εν λόγω δεξαμενών τόσο σε σχέση με αυτές καθαυτές τις τέσσερις όσο και με τις ποικίλες

¹ EEA Technical Report/ No 10/2011, The application of models under the European Union's Air Quality Directive, σελ. 8 και Table 3.1 List of typical model characteristics, formulations and processes, for the various scales and pollutants needed for air quality assessment, σελ. 18.

εκατοντάδες δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην ευρύτερη περιοχή του Περάματος, οι οποίες εκπέμπουν τους ως άνω αναφερόμενους επικίνδυνους αέριους ρύπους. Αυτή η παράλειψη είναι καίριας σημασίας διότι μπορεί μια μεμονωμένη δραστηριότητα να μην υπερβαίνει τα θεσπισμένα όρια, όλες όμως, από κοινού εκτιμώμενες, υπερβαίνουν τα ως άνω όρια και είναι άκρως επικίνδυνες για την ανθρώπινη υγεία.

Τέλος, μια άλλη σοβαρή παράλειψη των τεσσάρων ΜΠΕ σχετίζεται με τη βλάβη στα εδάφη και στα ύδατα. Ενώ είναι κοινά αποδεκτό ότι σε αυτού του είδους τις εγκαταστάσεις υπάρχει σχεδόν πάντοτε διαρροή άκαυστου καυσίμου και εκτεταμένη χρήση αντιπυρικού αφρού, που έχουν ως συνέπεια τη βλάβη στα εδάφη και στα ύδατα, εντούτοις δεν υπάρχει τέτοια εκτίμηση στις ως άνω ΜΠΕ. Σύμφωνα με την οδηγία 2000/60 για τα ύδατα, απαγορεύεται οποιαδήποτε υποβάθμιση των υπόγειων υδάτων και, ως εκ τούτου, εάν από την εκτίμηση προκύψουν οι ως άνω βλάβες (όπως συμβαίνει εν προκειμένω, σύμφωνα με την επιστημονική βιβλιογραφία), τότε δεν επιτρέπεται να εγκριθούν ή αν έχουν εγκριθεί θα πρέπει να ανακληθούν οι άδειες που έχουν δοθεί.

Σχετικά με την οδηγία ΣΕΒΕΖΟ ΙΙΙ (2012/18)

Είναι αναγκαίο να εξασφαλίζονται οι κατάλληλες αποστάσεις μεταξύ των περιοχών όπου συχνάζει το κοινό και των μονάδων που ενέχουν κινδύνους μεγάλης έκτασης (αιτ. σκ. 18 της οδηγίας). Εν προκειμένω δεν υπάρχουν οι κατάλληλες αποστάσεις καθόσον οι δεξαμενές γειτνιάζουν με οικίες, καταστήματα και δημόσιους χώρους συγκέντρωσης πολιτών. Το **άρθρο 13** της οδηγίας ΣΕΒΕΖΟ ΙΙΙ ορίζει ότι στα χωροταξικά σχέδια θα πρέπει να τηρούνται οι κατάλληλες αποστάσεις ασφαλείας μεταξύ των μονάδων και των οικιστικών ζωνών, των κτιρίων και των χώρων δημόσιας χρήσης, των χώρων αναψυχής και του κύριου δικτύου μεταφορών. Αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω και, ως εκ τούτου είναι παράνομη εξ αυτού του λόγου η λειτουργία των εγκαταστάσεων των δεξαμενών.

Το **άρθρο 19** ορίζει ότι απαγορεύεται η λειτουργία μονάδας εάν τα μέτρα που έλαβε ο φορέας εκμετάλλευσης σχετικά με την πρόληψη ή τον μετριασμό των κινδύνων μεγάλου ατυχήματος είναι ανεπαρκή. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έκρινε ότι η πρόκληση πυρκαγιάς σε μια εγκατάσταση και η καταστολή της από θεσμικούς φορείς εκτός της επιχείρησης (π.χ. πυροσβέστες) αποτελεί απόδειξη ότι

δεν ελήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης. Η πυρκαγιά της 17ης Ιανουαρίου 2026, όπως και εκείνη του 1995 στις εγκαταστάσεις της El petrol, αποτελούν απόδειξη ότι δεν ελήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ.

Στο παράρτημα I της οδηγίας αναφέρονται οι επικίνδυνες ουσίες-μείγματα που σχετίζονται με επιχειρήσεις που ρυθμίζονται από την οδηγία ΣΕΒΕΖΟ III, όπως οι τέσσερις δεξαμενές καυσίμων. Ωστόσο, αν και επιβάλλεται να γίνει εκτίμηση κινδύνου που προκαλείται από αυτές τις ουσίας (που είναι τοξικές, εκρηκτικές, εύφλεκτες κλπ) δεν έχει διεξαχθεί έως σήμερα καμία εκτίμηση κινδύνου (είναι μια πολύπλοκη επιστημονική διαδικασία στο τέλος της οποίας προκύπτει το συμπέρασμα περί του βαθμού επικινδυνότητας μιας ουσίας ή μείγματος.)

Στα ΣΑΤΑΜΕ των τεσσάρων εταιριών επαναλαμβάνονται απλώς οι επικινδυνότητες των ουσιών με βάση τα γενικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά αναφέρονται στη νομοθεσία, χωρίς να αξιολογούνται οι συγκεκριμένες ποσότητες των εν λόγω ουσιών σε συνδυασμό με τον τόπο εγκατάστασής τους. Ένα ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσο οι πληροφορίες που παρέχουν οι εταιρίες σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας είναι καταγραμμένες επίσημα στην αρμόδια αρχή. Δυστυχώς η Ελλάδα είναι το μόνο κράτος μέλος που δεν παρέσχε αυτή την πληροφόρηση στην Επιτροπή και ως εκ τούτου δεν γνωρίζουμε εάν τα μέτρα ασφαλείας είναι τα κατάλληλα (Βλ., 2025 ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2012/18/ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2019-2022 (σελ. 9).

Επίσης, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι το ποσοστό των μονάδων που επιθεωρούνται ανά τριετία στην Ελλάδα είναι το 19% του συνόλου, ενώ στα άλλα κράτη μέλη ανέρχεται σε ποσοστό από 80% έως 100% (σελ. 12). Αυτό σημαίνει ότι, ελλείψει των αναγκαίων επιθεωρήσεων στην Ελλάδα, δεν μπορούν οι αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της οδηγίας ιδίως του **άρθρου 28**. Κατά συνέπεια, η ως άνω παράλειψη καθιστά τις άδειες που έχουν εγκριθεί παράνομες και πρέπει να ανακληθούν.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής, φυσικοί κίνδυνοι, όπως σεισμοί, πλημμύρες, καταιγίδες, ακραίες θερμοκρασίες κ.λπ., μπορούν να προκαλέσουν μεγάλα ατυχήματα με πυρκαγιές, εκρήξεις και εκλύσεις τοξικών ουσιών σε μονάδες που επεξεργάζονται, αποθηκεύουν ή μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες. Αυτές οι τεχνολογικές «παρενέργειες» των επιπτώσεων των φυσικών κινδύνων ονομάζονται ατυχήματα «Natech» και, κατά τα τελευταία έτη, αποτελούν πηγή αυξημένης ανησυχίας για την πρόληψη καταστροφών και τη διαχείριση κινδύνων σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Εν όψει, λοιπόν, αυτών των νέων συνθηκών επιβάλλεται η αυστηρή εφαρμογή όλων των διατάξεων της οδηγίας ΣΕΒΕΖΟ ΙΙΙ, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

Καταλήγοντας διατυπώνουμε την εξής νομική πρόταση που απευθύνεται στο Δήμο Περάματος:

ΠΡΟΤΑΣΗ

Να ανακληθούν οι άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας των τεσσάρων δεξαμενών στο Πέραμα που υπάγονται στο καθεστώς της οδηγίας ΣΕΒΕΖΟ ΙΙΙ, εξ αιτίας της παράβασης των διατάξεων της οδηγίας 2011/92 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, της οδηγίας 2010/75 για τις βιομηχανικές εκπομπές και της οδηγίας 2012/18 για την αντιμετώπιση των μεγάλων τεχνολογικών κινδύνων.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

1. ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΕΠΟ

Προβλέπονται δύο στάδια:

α) Αίτηση ενώπιον της αδειοδοτούσας αρχής (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας). Σε αυτή αναφέρονται διεξοδικά οι νομικοί και πραγματικοί λόγοι για τους οποίους ζητούμε την ανάκληση των ΑΕΠΟ και που αντιστοιχούν στους ισχυρισμούς που αναπτύχθηκαν παραπάνω. Συνεπώς, η εν λόγω αίτηση αποτελεί την πρώτη σημαντική νομική παρέμβαση για την υπόθεση.

β) Αίτηση ακύρωσης στο ΣτΕ στην περίπτωση είτε άμεσης είτε έμμεσης απόρριψης της ως άνω αίτησης. Στην πρώτη περίπτωση η αίτηση ακύρωσης ασκείται εντός 60 ημερών από την άμεση απόρριψη, στη δε δεύτερη περίπτωση ασκείται εντός 60 ημερών από την παρέλευση τριών μηνών από την έμμεση (σιωπηρή) απόρριψη.

ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το συνολικό κόστος των ως άνω ενεργειών ανέρχεται στο ποσό των 16.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%.

II. ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (ΟΔΗΓΙΑ 2004/35 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ)

Στην περίπτωση της απειλής ή της επελθούσας βλάβης στο περιβάλλον και στην υγεία του ανθρώπου προβλέπεται η δυνατότητα κατάθεσης αίτησης στους επιθεωρητές περιβάλλοντος με σκοπό τη λήψη προληπτικών ή μέτρων αποκατάστασης της βλάβης. Και εδώ ισχύει η ως άνω διαδικασία των δύο σταδίων.

#Μια σημαντική παρατήρηση: Δεν είναι δυνατή η σόρευση των δύο ως άνω αιτήσεων (αριθμ. I και II) διότι είναι διαφορετικά τα νομικά καθεστάτα εφαρμογής τους.

ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το συνολικό κόστος των ως άνω ενεργειών ανέρχεται στο ποσό των 16.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%.

III. ΚΑΤΕΓΓΕΛΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σύνταξη και κατάθεση καταγγελίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην οποία θα αναφέρονται τα πραγματολογικά δεδομένα που συνδέονται με την εγκατάσταση των δεξαμενών και την παραβίαση της σχετικής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ως άνω καταγγελία θα συνιστά ταυτόχρονα και κλήση ώστε να έρθει στην Ελλάδα κλιμάκιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να εξετάσει τα καταγγελλόμενα

Υ.Γ. Για τα ανωτέρω νομικά ζητήματα υπάρχει πλούσια νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και εθνικών δικαστηρίων κρατών-μελών. Επίσης υπάρχει και σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και συγκεκριμένα: α) η ΣτΕ 547/2022 για το Master Plan του ΟΛΠ, σχετικά με την ρύπανση της ατμόσφαιρας και των υδάτων και β) οι αποφάσεις ΣτΕ 975/2015 και ΣτΕ 976/2015 των Δήμων Μεσσαπίων και Οινοφύτων αντίστοιχα, σχετικά με την ρύπανση της ατμόσφαιρας, των εδαφών και των υδάτων. Τις ως άνω υποθέσεις χειρίστηκε επιτυχώς το δικηγορικό γραφείο μας.

Πληροφορίες σχετικά με το βιογραφικό μου μπορείτε να τις αναζητήσετε στην ιστοσελίδα www.giorgosbalias.gr

Με τιμή,

Γιώργος Κ. Μπάλιας

Δικηγόρος (Α.Μ. 2147 ΔΣΠ)

Δ.Ν. - Αναπληρωτής Καθηγητής

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

2ας Μεραρχίας 11 - ΤΚ 18535 Πειραιάς

Α.Φ.Μ. 043427401 - Δ.Ο.Υ. Α΄ ΠΕΙΡΑΙΑ

Τηλ: 210-4111858 - Κιν: 6945850352

email: gbalias@otenet.gr, gbalias@hua.gr

GEORGIOS BALIAS
30/03/2026 11:46